

Буряд Республикын Верховно

Соведэй IX сессиие угтуулан

ШЭНЭ ПРОЕКТЫЕ ДЭМЖЭНЭ

«Буряд Республикын ара-дугай хэлэнүүд тухай» Бур-
рад Республикын Хуулин хоёр
проекттэй танилсаад бай-
хадга, гол түлээ минин на-
хадга, нийм байна. Нэгдэлх
проекттэй «Буряд үнэн» га-
зетин арсунин 30-най но-
мерто, хоёрдохон тэбээр на-
ра болоод манг 30-най но-
мерто, толилодоо. Энэ про-
ектүүдэй оролто хуулин а-
лирхуу, тигээдхэ нилээд
ута унжигай гэжэ ханахаар.
Хуули хадга аб-таб байса х-
лэгдэнэ, тодо тошо байха
зэргэтэй бшуу.

Тус проектынүүдэй зэрг-
сүүлэн хаража үзэбэл, хоёр-
дохон проектын, тодорхойл-
бол, «Буряд үнэн» газетин
коллективэй байгша оной
манг, 25-да болон хамтын
суглаан дээр абтаһан проек-
тын бхүхэ дээрэ хайшаа-
маар байна. Юундэ тигээжэ
хэлэнбэй гэхэдэ, Буряд
Республикын гүрэнэй хэ-
лэн буряд хэлэн бай-
ха зэргэтэй даа. Рос-
син гүрэнэй хэлэн ород хэ-
лэн болоо. Харин манай рес-
публикада ород хэлэн ара-
дугай хоорондох харилсаа
хадга хэлэн болоо бшуу.

Буряд хэлэй гүрэнэй хэ-
лэн болоод, түрэл хэлэнэй.
манг дүүргэжэ байһан үүр-
гээрөө, үрлэдхэ, буряд
залуушуул элигээр хуулин-
гайгажа соёлтой, ёһо занш-
луудтай, ном сударнуудтай
дүүргээр танилсаа аргатай
болохот. Тинхэдэ үнбүүдэй
салдууднаа хэлээд, дээдэ
хургуули хүртээр буряд х-
бүүд түрэл хэлээ шуудлаха
зэргэтэй. Мүн буряд хэлэ
мэдэхгүй хүнүүдтэ зориу-
лагдажа, тухай факультатив-
үүд, кружокуд, курсануд
ооор эмхидхэгдэхэ ёһотой.

Гадна 3-дахы статья дотор
буряд хэлэ заагаагүй үзэхэ
тухай мэдүүлэлэй ороһонин
найшаалтай. Юуб гээд, ту-
руулин проект дотор энээн
тухай заагаагүй байгаа
бшуу. Мүн ортон, татаар,
немес болон бусад хэлэнүү-
дхэ хуралсал хэлэн хүмүү-
жүүлгэдэ хэрэглэжэ болоно
ааб даа.

Буряд Республикын гар-

М. БАЛЖИРОВ, буряд хэлэ, литературы багш.

Буряд Республикын гар-

М. БАЛЖИРОВ, буряд хэлэ, литературы багш.

Буряд Республикын гар-

М. БАЛЖИРОВ, буряд хэлэ, литературы багш.

Буряд Республикын гар-

М. БАЛЖИРОВ, буряд хэлэ, литературы багш.

Буряд Республикын гар-

М. БАЛЖИРОВ, буряд хэлэ, литературы багш.

Буряд Республикын гар-

М. БАЛЖИРОВ, буряд хэлэ, литературы багш.

Буряд Республикын гар-

М. БАЛЖИРОВ, буряд хэлэ, литературы багш.

Буряд Республикын гар-

М. БАЛЖИРОВ, буряд хэлэ, литературы багш.

Буряд Республикын гар-

М. БАЛЖИРОВ, буряд хэлэ, литературы багш.

Буряд Республикын гар-

М. БАЛЖИРОВ, буряд хэлэ, литературы багш.

Буряд Республикын гар-

М. БАЛЖИРОВ, буряд хэлэ, литературы багш.

Буряд Республикын гар-

М. БАЛЖИРОВ, буряд хэлэ, литературы багш.

Буряд Республикын гар-

М. БАЛЖИРОВ, буряд хэлэ, литературы багш.

Буряд Республикын гар-

М. БАЛЖИРОВ, буряд хэлэ, литературы багш.

Буряд Республикын гар-

М. БАЛЖИРОВ, буряд хэлэ, литературы багш.

Буряд Республикын гар-

М. БАЛЖИРОВ, буряд хэлэ, литературы багш.

Буряд Республикын гар-

М. БАЛЖИРОВ, буряд хэлэ, литературы багш.

Буряд Республикын гар-

М. БАЛЖИРОВ, буряд хэлэ, литературы багш.

Буряд Республикын гар-

М. БАЛЖИРОВ, буряд хэлэ, литературы багш.

Буряд Республикын гар-

М. БАЛЖИРОВ, буряд хэлэ, литературы багш.

Буряд Республикын гар-

М. БАЛЖИРОВ, буряд хэлэ, литературы багш.

Буряд Республикын гар-

М. БАЛЖИРОВ, буряд хэлэ, литературы багш.

Буряд Республикын гар-

М. БАЛЖИРОВ, буряд хэлэ, литературы багш.

Буряд Республикын гар-

М. БАЛЖИРОВ, буряд хэлэ, литературы багш.

Буряд Республикын гар-

М. БАЛЖИРОВ, буряд хэлэ, литературы багш.

Буряд Республикын гар-

М. БАЛЖИРОВ, буряд хэлэ, литературы багш.

Буряд Республикын гар-

М. БАЛЖИРОВ, буряд хэлэ, литературы багш.

Буряд Республикын гар-

М. БАЛЖИРОВ, буряд хэлэ, литературы багш.

Доржи Банзаровой нэрэм-
жэтэ багшанар институтдай
буряд факультетэй багша-
нар болон оюутад эдэ үдэр-
нүүдтэ Буряд Республикын
арадугай хэлэнүүд тухай
Хуулин проектын зүйлс
хэлсэн. Ушар юуб гэхэдэ,
энэ проект Буряд Респу-
бликын Верховно Соведэй
ээлжээтэ сессии дээрэ хара-
жа үзэгдэхөөр хараалдан-
хай бшуу. Тэрэ болотор тон
багахан саг үлээ. Теэд тус
Хуулин проектын үшөөл
түүхэй байһаниин гэмш-
мээрше, шаналмаарше бай-
на.

Буряд факультетэй ба-
гшанар суглаан дээрэ эгээл
энээн тухай хоёралдоон бо-
лоо. Нан түрүүлэн тус фа-
культетэй декан, педагогик
ын эрдэмэй доктор, про-
фессор Э. Р. Раднаев үгэ
хэлэбэ:

— Хэнэйшье мэдэхээр,
хуули үдэ национальна хэ-
лэнүүд үгэ болохо байгаа.
КПСС хада бүхэ совет ара-
дые нэгдэхэ, саашаа
нэгэн хэлэтэй, соёл боло-
ролтой, ёһо заншалтай, шө-
шнэ арайды бин болохо
гэһэн политика аюулдаг нэн.
Нэгэн хэлэн гэжэминий,
Норж-Янбол, ород хэлэн бо-
лоно ха юм даа. Энэ поли-
тике «элтэ» совет лини-
вистүүд «нэрмэ» удаан
алга ташалгаар дэмжэдэг
бэлэй.

Хуули үдэ национальна
хэлэнүүдэй гэрээжэ талаар
хуулинуд абтама эхилэ.
Россин гүрэнэй хэлэн тухай

«Хүн болохо багаһаа» гэ-
һэн гүнзгэй удхатай үгэнүүд
хадга залуу үетэнине түрэл
арадайнаа ёһо заншала,
нотаг хэлэндэ хурхаа гэжэ
дэмбэрлэтэй хэрэгтэй нотаг
холбоотой бшуу. Недоодо
жолдэ «Гэсэрэй» 1000 жэлдэ
эсоруулагдан хэс хайн-
хон — элтиг үлгэршэ Пё-
рон Петровой 100 жэлдэ
барые тэгэжэ түрэнэн нур
жабалгангаар үнэгэсэ
нэмдэ. Энэ түрэнэнүүдэй
хурагшад слоогс хабадаа.

Харин байгша оной апрел
нарда «Гэсэрэй» 1000 жэл
ойе утгуулан, хуруулин-
нуудай хурагшадтай коллек-
тивүүдэй фольклорно кон-
курс амжалта түгээр үнэг-
гэбэй. Энэ Усть-Ордаг-
ий округой олонхи хуруулин-
удай үхмүүд хабадажа, эр-
хис гэршэнүүдэй элэрүүл-
дэбэ. Онын Убсэс дунда
хуруулин б-дахы классэй
хурагша Паша Барлуков
уран гоёор «Гэсэр» тухай
үлгэр, домог түрээбэ. Тин-
хэдэ Харин дунда хуруу-
лин 8-дахы классэй хураг-
ша Ойрад Задорон «Гэсэрэй
домог» уянгатуулан гоёор
уянажа, делегацийн бүр-
дэдэ тэрэ оруулагдажа,
үрчүлдэ үнэгэргэлэжэ «Гэс-
эрэй» найндэртэ ошохо болоо.

Хуули үдэ урданай ёһо
заншалуудтай танилсуула,
үлгэр домогуудта хурхаа

Хуули үдэ урданай ёһо

Хуули үдэ урданай ёһо

Хуули үдэ урданай ёһо

Хуули үдэ урданай ёһо

Хуули үдэ урданай ёһо

Хуули үдэ урданай ёһо

Хуули үдэ урданай ёһо

Хуули үдэ урданай ёһо

Хуули үдэ урданай ёһо

Хуули үдэ урданай ёһо

Хуули үдэ урданай ёһо

Хуули үдэ урданай ёһо

Хуули үдэ урданай ёһо

Хуули үдэ урданай ёһо

Хуули үдэ урданай ёһо

Хуули үдэ урданай ёһо

Хуули үдэ урданай ёһо

Хуули үдэ урданай ёһо

Хуули үдэ урданай ёһо

Хуули үдэ урданай ёһо

Хуули үдэ урданай ёһо

Хуули үдэ урданай ёһо

Хуули үдэ урданай ёһо

Хуули үдэ урданай ёһо

Хуули үдэ урданай ёһо

Хуули үдэ урданай ёһо

Хуули үдэ урданай ёһо

Хуули үдэ урданай ёһо

Хуули үдэ урданай ёһо

Хуули үдэ урданай ёһо

Хуули үдэ урданай ёһо

Хуули үдэ урданай ёһо

Хуули үдэ урданай ёһо

Хуули үдэ урданай ёһо

Хуули үдэ урданай ёһо

Хуули үдэ урданай ёһо

Хуули үдэ урданай ёһо

Хуули үдэ урданай ёһо

Хуули үдэ урданай ёһо

Хуули үдэ урданай ёһо

Хуули үдэ урданай ёһо

Хуули үдэ урданай ёһо

Хуули үдэ урданай ёһо

Хуули үдэ урданай ёһо

Хуули үдэ урданай ёһо

Хуули үдэ урданай ёһо

Хуули үдэ урданай ёһо

Хуули үдэ урданай ёһо

Хуули үдэ урданай ёһо

Хуули үдэ урданай ёһо

Хуули үдэ урданай ёһо

Хуули үдэ урданай ёһо

Хуули үдэ урданай ёһо

Хуули үдэ урданай ёһо

БАГШАНАР ХУУЛИ ЗҮБШЭНЭ

хуули гараһан байна. Мүнөө
бидэ Буряд Республикын
гүрэнэй хэлэн тухай Хуули
батарал абаха гэжэ байна.
Манаг республикын гү-
рэнэй хэлэн буряд хэлэн
байха ёһотой болоо. Тингэ-
жэ ород, буряд хэлэнүүд
адли эрхэтэй болохо бшуу.
Саадаг наһанһаа эхилжэ, дун-
да болон тухай дунда ху-
руулинудта буряд хэлэ заа-
хушала. Мүнөө үдэ багша-
нара болон соёлой инсти-
тутуудта буряд хэлэн заа-
дана. Харин хууе ажахын,
технологическа институтууд-
та буряд хэлэнэй кафедр-
нууды байгуулжа, оюутадта
түрэлхэй хэлэнь заажэ эхил-
хэ хэрэгтэй.

Буряд хэлэ заалгыё най-
жаруулин тула тус факультет-
тэй багшанар Эрхүүгэй,
Шэтин областнуудай багша-
нарта туһаламжа үзүүлжэ,
мэргэжэлдэ дээшлүүлжэ кур-
санууды эмхидхэгдэ байна.

Хэлэ бэшгэй эрдэмэй кан-
дидат, тус факультетэй ород
кафедрин багша С. М. Ба-
бушкин хоёралдоон орол-
соно.

— Хэлэнүүд тухай Хуу-
лин проектын хонирхон үн-
шаа. Энэ проекттэй танил-
сажа байхадга, «СССР-эй хэ-
лэнүүд тухай» Хуули на-
наада ороно. Тэрэ хуули до-
тор хүтэлбэрлэлтэй болон
арадай аажаме хангаа бу-

сад мэргэжэлтэд нэгэ хэдэ
сагай үнэгээр байхадга, үн-
дэйн арадай хэлэнүүдые
гүйсэд мэдэдэ болохо ёһо-
той гэжэ сэхэ заагданхай бай-
гаа нэн. Теэд хуулинь СССР-
шье, тэрэ хуулинь нааа.
Хүсэд дүүргэгдэхэгүйн наа,
яһала һайн хуули байгаа гэ-
жэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. «Бу-
рад Республикын арадуудай
хэлэнүүд тухай» Хуулин
проект тэрээндэ һаме хүрээ-
нэгүй. Ушар юуб гэхэдэ, бу-
дэлбэрлэлтэд болон бусад
мэргэжэлтэд буряд хэлэндэ
атагүй хурха гэжэ уялга-
данагүй, хэдэ саг соо бу-
рад хэлэндэ хурха гэжэ
заагданагүй. Харин тэдэн-
дэ хүтэлбэрлэхэ хэгдэнэ. Эн-
дэ оун тухай хэлэхэе наһааб-
шн гэхэдэ, ород хүтэлбэр-
лэлтэд буряд орлогшонор-
той байха гэжэ хэлэгдэнэ.
Тинхэдэ бюрократуудай то-
то хоёр дахин олон болохо
бшуу. Гадна 3-дахы статья
дотор ямарыё хэлэ мэдэ
наа, хамгагүй, хүн зоний по-
литическэ болон бусад эрх-
нүүд дүүрэнээр хангалдаха
гэжэ заагданагүй. Энэниие
юун гэжэ ойлогхо болоно?

Буряд хэлэ мэдэшыё наа,
үгшмёе наа хамаагүй гэжэ
би ойлгоно. Тингэжэ тус
статья хэлэнүүд тухай хуу-
лин бхүхэ статьянуудта
наад хэнэ. Нэгэ статья до-
торь буряд хэлэ хүтжөө.

Буряд хэлэ хүтжөө.

Буряд хэлэ хүтжөө.

Буряд хэлэ хүтжөө.

Буряд хэлэ хүтжөө.

Буряд хэлэ хүтжөө.

Буряд хэлэ хүтжөө.

Буряд хэлэ хүтжөө.

Буряд хэлэ хүтжөө.

Буряд хэлэ хүтжөө.

Буряд хэлэ хүтжөө.

Буряд хэлэ хүтжөө.

Буряд хэлэ хүтжөө.

Буряд хэлэ хүтжөө.

Буряд хэлэ хүтжөө.

Буряд хэлэ хүтжөө.

Буряд хэлэ хүтжөө.

Буряд хэлэ хүтжөө.

Буряд хэлэ хүтжөө.

Буряд хэлэ хүтжөө.

Буряд хэлэ хүтжөө.

Буряд хэлэ хүтжөө.

Буряд хэлэ хүтжөө.

Буряд хэлэ хүтжөө.

Буряд хэлэ хүтжөө.

Буряд хэлэ хүтжөө.

Буряд хэлэ хүтжөө.

Буряд хэлэ хүтжөө.

Буряд хэлэ хүтжөө.

Буряд хэлэ хүтжөө.

Буряд хэлэ хүтжөө.

Буряд хэлэ хүтжөө.

Буряд хэлэ хүтжөө.

Буряд хэлэ хүтжөө.

Буряд хэлэ хүтжөө.

Буряд хэлэ хүтжөө.

Буряд хэлэ хүтжөө.

Буряд хэлэ хүтжөө.

Буряд хэлэ хүтжөө.

Буряд хэлэ хүтжөө.

Буряд хэлэ хүтжөө.

Буряд хэлэ хүтжөө.

Буряд хэлэ хүтжөө.

Буряд хэлэ хүтжөө.

Буряд хэлэ хүтжөө.

Буряд хэлэ хүтжөө.

Буряд хэлэ хүтжөө.

Буряд хэлэ хүтжөө.

Буряд хэлэ хүтжөө.

Буряд хэлэ хүтжөө.

Буряд хэлэ хүтжөө.

Буряд хэлэ хүтжөө.

Буряд хэлэ хүтжөө.

Буряд хэлэ хүтжөө.

Буряд хэлэ хүтжөө.

Буряд хэлэ хүтжөө.

Буряд хэлэ хүтжөө.

Буряд хэлэ хүтжөө.

Буряд хэлэ хүтжөө.

Буряд хэлэ хүтжөө.

Буряд хэлэ хүтжөө.

Буряд хэлэ хүтжөө.

Буряд хэлэ хүтжөө.

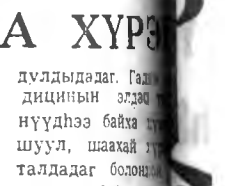
Буряд хэлэ хүтжөө.

Буряд хэлэ хүтжөө.

Буряд хэлэ хүтжөө.

Буряд хэлэ хүтжөө.

Буряд хэлэ хүтжөө.

Аагадгаа тундла
— гэжээ ахмад
тийн Степанов
мэдүүлээ хэн.

Мана

рилдаахан — класс
а дахин чемпион,
мурысеонд бром
ортон габайла ма
йа, Россия ба Бүр
хүдэлмэрлэлгэ, н
Самоснович Оло
скас барилдаахан
н Спортн байша
Иэтэ болон Эрхүү
то облатин, Бүр
еспубликин Уёр.Ма
нуудай 80 гаран
дэхан мурысеонд

дүлддэгдэг. Гадна
дүүднэ гэж
нууцлалтай байх
шуул, шаахай
талдаг болон
лалгын байсан
худалдан авха
жогүй байна.

— Мунөө ма
хаагдах туйд
— гэж ахмад
тий Степанов
мэдүүлээ хэ.

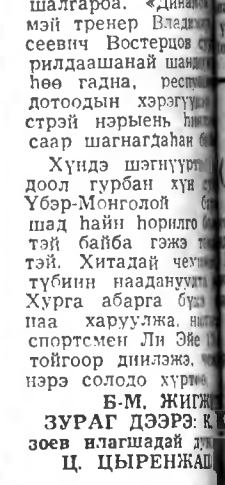
рилдаашан — хэвтэж
а дахин чөмпөн, ба
мүрсыөндө сронь
ортын габьлаа ма
ья, Россин ба Бур
хүдэллэрилгэж, т
Самсонович Олзо
скэ барилдаагаар
н Спортын байшан
Лэтэ болон Эрхүү
тообланин, Бур
еспубликын Убэр-М
нуудай 80 гаря
дэһэн мүрсыөөдө

дунда бэлгитэй
рилдаадаг оло
тын мастернууд
Степанов (Улаан-У
Ильинский (Эрхү
сэдхаа шалгарч
уулзлалтай гоё
дүрэтэй байна
1990 ондо Росси
нуури эзэлхын т
соондэ шанда хү
тэй барилдааша
инский хамгаал
байна. 2:0 тоот
ба. КНР-эй спор
Шан бронзо мед
нагдаа.

Удаадахи шэгн

Хятадай команд
лэгшэ Түрэгэрэл
уулзаглануулдаг

хатай Владимир
олохон хурагшад
жүүлээ. Гэбэшь
гайнгаа эршэ хүсэ

Урьд Республикы Хэлбэл
дээсэлгын министерствын респ
рафида газетэ барлагдаа хэ
информаций дараахь: 2 АБ 16